

Bogányi Tibor a Pannon Filharmonikusok vezető karmestere még valamikor az előző évad vége felé lelkesen beszélt egy elképzelésről, amikor kollégáival tervezték az idei programot. Elejtett szavaiból hamar kitaláltam miről van szó – Wagner egyik művét kívánta a pécsi közönség elé vinni, scenizált változatban. Jó hír, az ötlet hamarosan testet ölt, a próbák ugyanis elkezdődtek. (Képünkön: Anger Ferenc rendező - Bencze László fotója)

Ha nem is egy teljes Wagner mű, de annak első felvonása kerül a közönség elé december 8-án és 10-én én a Kodály Központban. A walkür félig scenizált változatában három énekes lép a színpadra. A jelzésszerű díszletek és a jelmezek izgalmas atmoszférát teremtenek majd az amúgy önálló egységként is felfogható zenemű bevezető szakaszának. A Pannon Filharmonikusok Zenekara a koncert első felében **Liszt Ferenc** két művét adja elő, majd a romantika másik óriása

Richard

Wagner

következik. A PFZ átadja a színpadot a három operaénekesnek és a zenekari árokból kíséri az

Anger Ferenc

által rendezett produkciót. Pécssett ehhez hasonlót még nem láthattunk a Kodály Központ falai között. December elsején tartották az első próbát az énekesekkel, ezt követően ültünk le beszélgetni a rendezővel.

-□□ □ Mikor kérték fel erre a feladatra a Pannon Filharmonikusok?

- Néhány héttel ezelőtt, de a szándékról már jóval korábban tudok. A megbízás arról szólt, hogy Wagner egy művét állítsam színpadra itt Pécsen, a Kodály Központban, félig szcenírozott előadásmódban. Az meglehetősen egyértelmű volt, hogy most nem egy teljes Wágner operát fogunk bemutatni, de mindenképpen egy olyan mű részletét, amely önállóan is megállja a helyét, így jutottunk el A walkür első felvonásához. Ez a felvonás három olyan énekhangot igényel, amely önmagában is fantasztikus, másrészt a zenei téma sok esetben önállóan is megjelenik koncertterekben, így adta magát a lehetőség.

-□□ □ Az első próbán vannak túl, melyek a friss tapasztalatok, élmények?

- Az első négyórás próbán percekkel ezelőtt lettünk túl. A mű egy nagyon sűrű jelrendszerű térben játszódik, létrehozva az előadást, a játék valóságos tereit – azt gondolom, hogy el vagyunk kényeztetve azzal, hogy egy teljes hét áll rendelkezésünkre a próbákhoz. Hozzáteszem a feladathoz természetesen elmélyült műhelymunka szükséges, de már most úgy látom, hogy mindenki száz százalékot beletesz a munkába, ami nagyon ígéretes az előadás végkimenetelére nézve. Azoknak a zenebarátoknak, akik egyfajta színházi produkciót várnak azonban kicsit le kell hútenem a várakozásukat, hiszen egy koncertteremben leszünk, akkor is, ha az a maga nemében az egyik legjobb is az országban. Eddigi tapasztalatom az, hogy a koncertterem sajátos módon a színházi produkciókat kissé „levetik a hátukról”, ezért olyan módon tárjuk a művet a közönség elé, amelynek a lényege egy nagyon sűrített, intenzíven megrajzolt tér, amelyben mindennek több jelentése van. Ez a sűrítés fogja megadni az előadásnak azt a többletet, amely egy koncertnek is a lényege, vagyis a zenei anyagra való

koncentrálás, támaszkodás. Ebből kiindulva ragadjuk meg azokat a minimális gesztusokat, amelyektől produkció talán még nem színház talán, de maximálisan közvetíti a partitúrából mindazt, ami fontos a közönség számára, ami támogatja a zenei anyag befogadását, annak jobb megértését.

-□□ □ Önnnek volt már zenei élménye a pécsiek új koncerttermében?

- Nem, még nem tapasztaltam a terem adottságait élőben, de már sokat hallottam róla és mondhatom nagyon jó vélemények hangzottak el az akusztikájáról és egyéb más kiváló adottságáról. Nagyon örülök, hogy vidéken ilyen kivételes intézmények léteznek, működnek és adnak helyet olyan kiváló zenekarnak, mint a Pannon Filharmonikusok. A kulturális élet Magyarországon Budapest centrikus, pedig gyöngyszemek vannak máshol is, ez a mostani előadás is ezt fogja bizonyítani. Fontos lenne, hogy a kulturális javakhoz való hozzáférés a fővároson kívül máshol is megfelelő legyen, ezért is érzem a Kodály Központ létét fontosnak. Itt most egy olyan kulturális intézmény jött létre, amely országos vonzáskörzetű. Ide érdemes mindenkinek eljönni Budapestről és az ország más részéről, hiszen fontos dolgok történnek itt, olyan események, amelyek máshol esetleg nem érhetők el.

-□□ □ Visszatérve a közeli előadáshoz, a koncert első felében Liszt két zeneművét hallhatjuk. Mennyiben erősíti ez az utána következő Wagner darab értelmezését?

- Mindenki előtt ismert Liszt és Wágner kapcsolata, zenei egymásra hatásuk. Ez a koncert nagyon tömény lenyomata lesz a romantikának, itt a műsor szerkesztőinek a szándéka érezhető, érhető tetten, amelynek a logikája az, hogy Liszten keresztül Wágneren át, a koncert kereteinek átlépésével egy olyan új minőséget hozzanak létre, amely Pécsen eddig nem volt látható.

Koncertszerű körülmények között eddig sem volt ritka hallani operákat, bár ennek kicsit korábban volt igazán reneszánsza, de most ismét előtérbe került ez a törekvés – melyet én személy szerint nem bánok. Liszt-Wagner „nagy dózisban”, mindenképpen támogatható és jó elképzelés.

-□□ □ **A walkür első felvonása kerek egész a mondanivalóját tekintve, mégis hiányt érezhetünk-e a mű egészére nézve az előadás után?**

- A mű mindegyik felvonása fontos és sajátos, mégis az első felvonás annyiban tér el a többitől, hogy megérkezünk az emberek világába. Tulajdonképpen ez az egyetlen felvonás, amely ilyen sűrűségben reális térben játszódik. Egy lakóház belsejében, az előcsarnokában, egy hallban, előszobában – nem is tudom mi a legjobb kifejezés erre – játszódik a történet. Emberekkel találkozunk itt, akik rendkívül intim kapcsolatban vannak egymással, tulajdonképpen profán megfogalmazásban egy szerelmi háromszöget látunk kibontakozni és természetesen a sztori kimutat a felvonásból. Ez a rész happy enddel végződik, bár a konfliktust továbbra is magában hordozza – igazán indokolt lenne a további eseményeket is tanulmányoznunk, ám ezzel azt érnénk el, hogy nagyjából éjfél után érnénk a mű végére, amit most ezen a koncerten nem lenne célszerű megtennünk. Szerencsére az első felvonás önállóan megállja a helyét dramaturgiailag – ami ha belegondolok egyszerre igaz is meg nem is, de koncertprodukcióként mindenképpen megáll a saját lábán.

-□□ □ **Hogyan történt a szereplők kiválasztása?**

- A szereposztást készen kaptam, **Bogányi Tibor** és a Pannon Filharmonikusok választása volt a három előadó. Mindenesetre nagyon büszke vagyok, hogy három ilyen rátermett és a szerepre teljes mértékben alkalmas énekeseket instruálhatok.

Szabóki Tünde

,

Michael Bedjai

és

Cser Krisztián

jó választás volt, melyet a mai próba is megerősített, melyen nagy lendülettel és igen eredményesen jutottunk túl.

-□□ □ Önről sokszor leírták, hogy zenei rendezéseiben a hagyományoktól gyakran elszakad. Miben nyilvánul ez meg a pécsi előadás során?

- Igazából mindig zavarban vagyok ettől a minősítéstől, mert nem igazán tudom, hogy mit tekintünk hagyománynak, meg mit jelent az, hogy modern rendezés? Azt tudom, hogy két dologtól nem lehet elszakadni, a zenétől és a szövegtől. Ha mindazt meg tudjuk fogalmazni, ami benne van a partitúrában, a zenében és az emberi kapcsolatokban, és azt képesek vagyunk közvetíteni, akkor ennek a forma, a pusztán vizuális megjelenése tulajdonképpen mindegy. Természetesen az ízlés kérdése, hogy mi tetszik, meg mi nem, de az, hogy mi a jó, meg mi a nem jó, az más kérdés. A feladat az, hogy adott időkereten belül egy zárt és önmagában létező, értelmezhető előadást hozzunk létre a szereplők, a zenészek, a műszak, a rendező és még nagyon sok közreműködő segítségével. Az szinte teljesen mindegy, hogy az XXI. századi, vagy XIX. századi, netán kortalan környezetben megy végbe. Láttam úgymond hagyományos előadásokat, amelyek nagyon jók voltak és láttam modern rendezéseket is, amelyek szintén hatással voltak rám. De ennek természetesen az ellenkezőjét is elmondhatom. Tehát nem lehet azt kijelenteni, hogy a hagyományos az csak béna lehet és a modern az egyedül jó. Ha az őszinteség mozgatja a folyamatokat, és az emberek és a lelkek közötti kapcsolatok meg tudnak nyilvánulni, és ezt át lehet adni a közönségnek, akkor

teljesen mindegy a forma.

- [] [] Korábban említette, hogy jelzésszerű lesz a díszlet és a jelmez is. Ki tervezte mindezt?

- Nagyon kedves kollégám **Szendrényi Éva** alkotja a teret. Nem igazán díszletekről van szó, hiszen még színházi szakemberekben is egy előadásról az a kép él, hogy a színpadra emeljük be a díszletfalakat, ácsoljuk a vesztőhelyeket és szülőszobákat. Mi elsősorban egy játékteret alakítunk ki és a jelmezek is olyan kiegészítők lesznek inkább az alapruhán, amely a karaktereket jelzi.

- [] [] Lesz folytatása a pécsi premiernek?

- Most két előadást láthatnak a nézők a Kodály Központban, nem tudok folytatásról, de személy szerint örülnék annak, ha minél több helyen az országban bemutatnák a művet. De azt is járható útnak tartom, ha itt mutatnák be még többször, hiszen a hely rendkívül alkalmas erre, valószínűleg az ország minden pontjáról szívesen eljönnének a nézők. Remélem, hogy ezzel az előadással olyan sorozatot nyitunk meg, amelynek kifutása a távoli jövőbe vész majd és újabb érdemeket szerez a pécsi zenekultúrának.